

Vuollejokisimpukka

Tjockskalig målarmussla

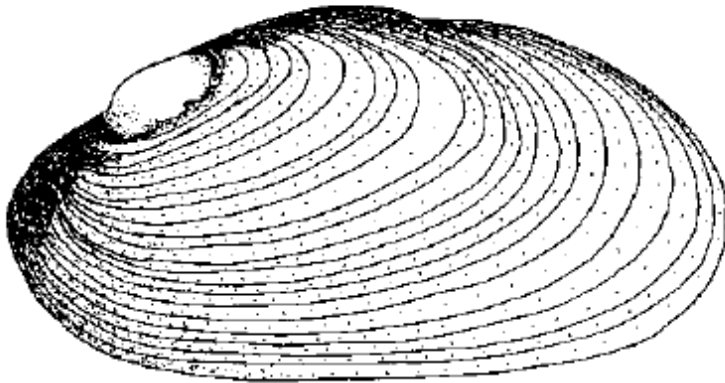
Unio crassus

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso suotuisa

Koodi: 1032

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Kuva: Terhi Rytteri

Luonnehdinta

Vuollejokisimpukan kuori on paksu ja ruskeanvihertävä, vanhemmiten lähes mustanruskea. Se kasvaa yleensä noin 5–10 cm pitkäksi, korkeus on yleensä enemmän kuin puolet pituudesta ja muoto on suhteellisen pyöreä soikio. Kuoren sisällä, saranapuolella on jokisimpukoiden (*Unio* spp.) tapaan hampaita, pitkät reunahampaat ja vuollejokisimpukalle tunnusomaiset nystymäiset keskihampaat. Vuollejokisimpukat voivat elää 30–50 vuotta. Laji on yksineuvoinen, mutta kaksineuvoisia yksilöitäkin on tavattu. Sukukypsyyden laji saavuttaa noin neljän vuoden iässä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Vuollejokisimpukan levinneisyys Suomessa rajoittuu Kaskinen–Kotka linjan lounaispuolelle, missä sitä on löydetty noin 30 joesta. Vuollejokisimpukka elää virtaavissa vesissä lähinnä hiekka- ja sorapohjilla, mutta tulee toimeen myös pehmeillä pohjilla. Simpukat pystyvät liikkumaan pohjaa pitkin. Enimmäkseen ne elävät kuitenkin joko kokonaan tai osin pohjaan hautautuneena. Simpukan toukkavaihe elää kalan kiduksissa. Lajille kelpaavat väli-isäntäkalaksi muun muassa useat särkikalat, piikkikalat, simput ja ahvenkalat, mutta ei lohisukuiset kalat. Eri simpukkapopulaatiot ovat sopeutuneet kuitenkin käyttämään vain tiettyjä isäntäkalalajeja.

Nykytila ja uhkatekijät

Jokien valuma-alueilla tehtävät metsien ja soiden ojitukset, jokirakentaminen ja ruoppaukset lisäävät kiintoaineksen määrää, mikä on vahingollista varsinkin simpukoiden nuoruusvaiheille. Ne ovat ympäristömuutoksille herkempiä kuin aikuiset yksilöt. Myös pelloilta

valuvat kiintoaineet ja lannoitteet ovat lajille haitallisia. Rajoittavia tekijöitä ovat erityisesti korkea nitraattipitoisuus ja joenpohjan vähähappisuus.

Hoitosuositukset

Vuollejokisimpukka on rauhoitettu, myös elinympäristön heikentäminen on kielletty. Yksittäisten jokiosuuk-sien suojele ei riitä, sillä kaikki valuma-alueella tapahtuvat toimet vaikuttavat lajin elinympäristöön. Tämä tulee huomioida esimerkiksi ojituksista päätettäessä. Viljelyalueiden jokivarsilla tulee olla riittävän leveät suojakaistat, ettei pelloilta huuhtoutuvien lannoitteiden ja kiintoaineen määrät nouse liian suuriksi. Lajin levinneisyyttä ja esiintymien elinvoimaisuutta sekä niihin vaikuttavia ympäristömuutoksia tulee tutkia jatkossa lisää. Mahdollisista vuollejokisimpukkajoista on vielä osa tutkimatta ja muutamista joista viimeiset havainnot ovat yli sadan vuoden takaa.

Lähteet

- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristö 510. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 177 s.
- Ljungberg, R. 2007. Vuollejokisimpukan elinympäristövaatimukset ja liikkuminen Nummenjoen yläosassa. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 7. Uudenmaan ympäristökeskus, Helsinki. 50 s.
- Valovirta, I. 2008. Vantaanjoen Natura-alueen vuollejokisimpukainventointi 2004–2007. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Eläinmuseo ja Maailman Luonnon Säätiö (Suomen WWF), Helsinki.